

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
71 0 P 037411 14 Rev
Banja Luka, 17.6.2015.godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D.Ž.B. iz B., Ul. ..., zastupane po punomoćniku V.R., advokatu iz B., protiv tuženih M.B. iz V., zastupanog po punomoćniku M.B.1, advokatu iz B., U.b. a.d. B., zastupane po punomoćniku T.K., advokatu iz Advokatske firme S. o.d. B. i U.b. d.d. M., zastupane po punomoćniku S.S., advokatu iz B., radi utvrđenja ništavosti sporazuma o zasnivanju založnog prava, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci Okružnog suda u Banjaluci 71 0 P 037411 13 Gž od 06.02.2014. godine, na sjednici održanoj dana 17.6.2015.godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci 71 0 P 037411 07 P od 11.6.2013. godine odbijen je zahtjev tužiteljice kojim je tražila da se utvrdi da su ništavi zajednički prijedlozi – sporazumi zaključeni između prvotuženog i N.b.b. a.d. B. broj 82/06-07-1151/06 od 21.9.2006. godine i prvotuženog i HVB C.p.b. d.d. S. od 26.4.2007. godine na osnovu kojih je Osnovni sud u Banjaluci donio rješenje broj 071-0-Ip-06-000939 od 13.11.2006. godine i broj 071-0-Ip-07-000588 od 18.5.2007. godine po osnovu kojih je uknjiženo založno pravo na nekretninama k.č. 191/98 površine 609 m² k.č. 191/122 površine 168 m² i k.č. 191/123 površine 147 m², upisanim u zk.ul. broj 2578 K.O. SP B., a koje su bile predmet zaloga prema navedenim sporazumima i to u dijelu $\frac{1}{2}$ nekretnina koje predstavljaju vlasništvo tužiteljice koje je stekla u toku trajanja bračne zajednice sa prvotuženim, slijedom čega da se utvrdi da nije dozvoljeno izvršenje u odnosu na $\frac{1}{2}$ dijela nekretnina vlasništvo tužiteljice prema gore navedenim brojevima rješenja Osnovnog suda u Banjaluci, što su tuženi dužni priznati i trpjeti da se na osnovu ove presude izvrši promjena u zk.ul. broj 2587 K.O. SP B. koja se odnosi na uknjižbu založnog prava u korist drugotuženog i trećetuženog kao založnih povjerilaca tako da se $\frac{1}{2}$ založenih nekretnina koje su vlasništvo tužiteljice briše zasnovana sudska hipoteka sve u roku od 30 dana, kao i da nakon pravosnažnosti ove presude Republička uprava za ... PJ B. izvrši brisanje založnog prava na navedenim nekretninama upisanim u zk.ul. broj 2587 K.O. SP B. u odnosu na $\frac{1}{2}$ dijela založenih nekretnina u kojima je tužiteljica vlasnik, uz naknadu troškova postupka.

Tužiteljica je obavezana nadoknaditi troškove postupka drugotuženom u iznosu od 5.616,00 KM kao i trećetuženom u iznosu od 5.100,00 KM u roku od 30 dana po prijemu presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci 71 0 P 037411 13 Gž od 06.02.2014. godine žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava žalbe.

Odbijen je zahtjev tužene U.b. a.d. B. za naknadu troškova odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužiteljica zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, te povrede prava zagaranovanih Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači tako da se udovolji tužbenom zahtjevu, ili da se revizija usvoji i pobijana presuda ukine, a predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Drugotužena U.b. a.d. B. je podnijela odgovor na reviziju u kom osporava sve navode revizije i predlaže da se revizija odbije.

Prvotuženi M.B. i trećetužena U.b. a.d. M. nisu odgovorili na reviziju tužiteljice.

Revizija nije osnovana.

Predmet odlučivanja u ovom parničnom postupku je zahtjev tužiteljice da se utvrde ništavim sporazumi zaključeni između prvotuženog i prednika drugo i trećetuženih na osnovu kojih je Osnovni sud u Banjaluci donio rješenje o uknjižbi založnog prava na nekretninama koje predstavljaju bračnu tekovinu tužiteljice i prvotuženog, te da se naloži Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko pravne poslove da izvrši brisanje založnog prava na nekretninama upisanim u zk.ul. 2587 K.O. B. u odnosu na ½ dijela založenih nekretnina vlasništvo tužiteljice.

Raspravljajući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je utvrdio: da je tužiteljica sa prvotuženim zaključila brak u Banjaluci 28.12.1974. godine, koji brak je razveden pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 071-0-P-07-000414 od 16.09.2008. godine; da je presudom na osnovu priznanja Osnovnog suda u Banjaluci 71 0 P 050526 07 P od 11.10.2010. godine utvrđeno da se tužiteljica i prvotuženi suvlasnici sa po ½ dijela nekretnina stečenih u bračnoj zajednici, koje u naravi čine stambeno poslovnu zgradu u B. u Ul. ..., površine 600 m², te da im pripada pravo sukorištenja zemljišta koje služi za redovnu upotrebu zgrade; da je prvotuženi upisan kao vlasnik sa 1/1 dijela navedenih nekretnina u zk.ul. 8523 K.O. B. (sada zk.ul. broj 2587 K.O. B.), kao i posjednik ovih nekretnina sa 1/1 dijela upisanih u pl. broj 164/4 B. IV; da je na osnovu ugovora o kratkoročnom kreditu broj 95/05 od 13.7.2005. godine zaključen između N.b.b a.d. B. i BF C. d.o.o. B. te aneksa tog ugovora od 15.09.2006. godine prvotuženi zajedno sa drugom ugovornom stranom podnio sporazumni prijedlog za obezbjeđenje novčanog potraživanja uknjižbom založnog prava na nekretninama upisanim u zk.ul. broj 8523 K.O. B., odnosno u pl. broj 164/4 K.O. B. IV; da je prvostepeni sud donio rješenje od

13.11.2006. godine kojim je izvršena uknjižba založnog prava u korist prednika drugotužene na predmetnim nekretninama; da je na osnovu ugovora o kreditu broj 19001538-K-1/07 od 10.4.2007. godine zaključenog između HVB C.P.b. i BF C. d.o.o. B. prvotuženi zajedno sa drugom ugovornom stranom podnio Osnovnom sudu Banjaluka sporazumni prijedlog za zasnivanje založnog prava na istim nekretninama, na osnovu kog prijedloga i založne izjave prvotuženog od 03.5.2007. godine je prvostepeni sud donio rješenje od 18.5.2007. godine o uknjižbi založnog prava u korist banke; da je pravni sljednik N.b.b a.d. B. prvotuženi U.b. a.d. B. a pravni sljednik HVB C.p.b. d.d. S. drugotuženi U.b. d.d. M.; da je preduzeće BF C. d.o.o. B. registrovano 20.6.2003. godine; da mu je osnivač prvotuženi koji je i zakonski zastupnik i direktor zajedno sa zajedničkim sinom parničnih stranaka A.B.; da je tužiteljica nakon osnivanja preduzeća BF C. čije je sjedište bilo u njihovoj zajedničkoj kući radila u preduzeću u nabavci i prodaji robe; da su na istim nekretninama i ranije upisivane hipoteke radi dicanja kredita u korist istog preduzeća i da prvotuženi nije tražio saglasnost tužiteljice za uspostavljanje hipoteke na nekretninama koje su njihova bračna tekovina.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud, ne izjašnjavajući se decidno o činjenici da li opterećena imovina predstavlja zajednički stečenu imovinu u braku stranaka, nalazi da iz dokaza izvedenih u toku postupka proizlazi da je tužiteljica dala prećutnu saglasnost prvotuženom za zaključenje spornih pravnih poslova, budući da je znala za te poslove, a nije pravovremeno reagovala, dok su drugo i trećetuženi bili savjesni ugovarači uzdajući se u tačnost javnih evidencija o nekretninama, pa je tužbeni zahtjev odbio u cjelosti.

Odlučujući o žalbi tužiteljice izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda i žalbu odbio, a prvostepenu presudu potvrdio.

Odluke nižestepeni sudova su na zakonu zasnovane.

Nepotrebno se sudovi bave pravnim statusom nekretnina na kojima je upisano založno pravo u korist drugo i trećetuženog. Naime, prema utvrđenom činjeničnom stanju, pravosnažnom presudom na osnovu priznanja Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 050526 07 P od 11.10.2010. godine utvrđeno je da su tužiteljica i prvotuženi suvlasnici sa po $\frac{1}{2}$ dijela nekretnina stečenih u bračnoj zajednici i na kojima je upisano založno pravo u korist drugo i trećetuženog.

Odredbom člana 4. stav 2. Porodičnog zakona RS („Sl. glasnik RS“ 54/02 i 41/08- i daljem tekstu PZ) koji se u konkretnoj situaciji primjenjuje po odredbi člana 294. istog zakona, propisano je da se brak zasniva, između ostalog, na ravnopravnosti bračnih drugova.

Odredbom člana 270. stav 5. PZ propisano je da imovina koju su bračni supružnici stekli radom tokom bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine čine zajedničku imovinu.

Odredbom člana 271. stav 1. PZ propisano je da zajedničkom imovinom bračni supružnici raspoložu sporazumno; stavom 2. istog člana da svojim udjelom u zajedničkoj imovini jedan bračni supružnik ne može samostalno raspolagati niti ga

opteretiti pravnim poslom među živima, a stavom 6. da se na zajedničku imovinu primjenjuju odredbe stvarnog i obligacionog prava, ako tim zakonom nije drugačije uređeno.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, u momentu zaključenja sporazuma između prvotuzenog i prednika drugotuzenog i sporazuma prvotuzenog i prednika trećetuzenog na osnovu kojih je uknjiženo založno pravo na nekretninama upisanim u zk.ul. 2587 K.O. B., predmetne nekretnine su predstavljale zajedničku imovinu tužiteljice i prvotuzenog. Takvim raspolaganjem – opterećenjem nekretnina, prvotuzeni je raspolagao i dijelom koji je pripadao tužiteljici.

Odredbom člana 281. stav 2. PZ propisano je da se bračni supružnici mogu sporazumjeti da se jednom od njih povjeri upravljanje i korištenje ili samo upravljanje zajedničkom imovinom ili njenim dijelom.

Iz citirane odredbe nedvojbeno proizlazi da je za upravljanje zajednički stečenom imovinom potreban sporazum bračnih supružnika čije postojanje nije moguće pretpostaviti, nego ga je potrebno dokazati. Pod sporazumom iz odredbe člana 281. stav 2. PZ moguće je smatrati i prećutan pristanak jednog bračnog supružnika na pravne radnje drugog supružnika pod uslovom postojanja saznanja za preduzimanje tih radnji.

U konkretnoj situaciji, pravilno su sudovi saglasno odredbi člana 8. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS" br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 i 49/09-u daljem tekstu: ZPP) ocijenili izvedene dokaze kad su zaključili da je tužiteljica imala saznanje o preduzetim pravnim radnjama prvotuzenog i prećutno pristala na te radnje. Naime, nije sporno među strankama da su kredite radi čijeg je obezbjeđenja upisana hipoteka na osnovu zajedničkih izjava prvotuzenog i prednika drugotuzene i prvotuzenog i prednika trećetuzene podizani u korist firme BF C. a.d. B. Osnivač i zakonski zastupnik ovog preduzeća je prvotuzeni, a tužiteljica je u istom preduzeću radila i stanovala u kući u kojoj su poslovni prostori i sjedište Preduzeća BF C.. Zamjenik zakonskog zastupnika preduzeća bio je zajednički sin tužiteljice i prvotuzenog A.B. koji je takođe morao imati uvid u poslovanje preduzeća, pa je teško povjerovati u tvrdnju tužiteljice da nije znala za tako radikalne poteze prvotuzenog kao što je upisivanje hipoteke na zajedničku imovinu, bez obzira na poremećene odnose u braku i naknadno pokretanje brakorazvodne parnice. Osim toga, pravilno su sudovi cijenili i razliku pri izjavama tužiteljice datim u ovom predmetu i u parničnom postupku za razvod braka tužiteljice i prvotuzenog koji je vođen u istom prvostepenom sudu pod brojem 071-0-P-07-000414, u pogledu vremena kad je bračna zajednica faktički prestala. Naime, u brakorazvodnoj parnici tužiteljica je dala izjavu da je bračna zajednica prestala tokom 2007. godine, a u ovoj parnici da je ta zajednica prestala 2006. godine što upućuje na zaključak da iskaz tužiteljice nije istinit, kako su pravilno zaključili nižestepeni sudovi. Prvotuzeni nije pristupio ročištu na kom je trebao biti saslušan u svojstvu stranke, a njegovo priznanje tužbenog zahtjeva u ovoj parnici, kao i priznanje zahtjeva u parnici za utvrđenje udjela tužiteljice u zajedničkoj imovini upućuje na zaključak da tužiteljica i prvotuzeni definitivno imaju zajednički interes za uspjeh tužiteljice u ovoj parnici, odnosno da se sa ½ opterećenih nekretnina briše založno pravo.

Pravilno sudovi cijene i savjesnost prednika drugo i trećetužene, koji su se prema načelu pouzdanja u zemljišne knjige pouzdali u pravo isključivog vlasništva prvotuženog. Naime, na predmetnim nekretninama prvotuženi je upisan kao vlasnik sa 1/1, a načelo pouzdanja znači da je ono što je upisano u zemljišnoj knjizi tačno. Osim toga, čitav niz ranijih upisa založnog prava u C teretnom listu zk.uloška 2587 K.O. B. (u korist Z.b., N.b.b. od 25.8.2003. godine, u korist N.b.b. od 13.7.2005. godine po ugovorima o kreditu koji su isplaćeni istom pravnom licu BF C. a.d. B.) mogli navesti drugo i trećetuženu, čak i primjenom standarda pažnje dobrog privrednika kako to ističe revident, da se pouzdaju u istinitost upisa u zemljišnoj knjizi.

Dakle, i ovaj sud nalazi da ne postoje razlozi zbog kojih bi sporazumi između prvotuženog i prednika drugotužene od 21.9.2006. godine i prvotuženog i prednika trećetužene od 26.4.2007. godine bili ništavi u smislu odredbe člana 103. ZOO, kako to pravilno nalaze nižestepeni sudovi.

Kako pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, to je o reviziji tužiteljice odlučeno kao u izreci temeljem odredbe člana 248. ZPP-a.

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Z tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić